

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра загальної економічної теорії та економічної політики

УДК 338.24.021.8

Савельєва Вікторія

***Інвестиційне забезпечення економічного зростання та розвитку в умовах
сучасної економіки України***

АВТОРЕФЕРАТ

**кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 051 «Економіка»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Теорії та моделі управління економікою»**

ОДЕСА – 2019

Кваліфікаційна робота є рукописом.

Роботу виконано на кафедрі загальної економічної теорії та економічної політики Одеського національного економічного університету.

Науковий керівник: доктор економічних наук, доцент
Жданова Людмила Леонідівна,
Одеський національний економічний
університет, професор кафедри загальної
економічної теорії та економічної
політики

Рецензент: доктор економічних наук, професор
Немченко Валерій Вікторович,
Одеська національна академія харчових
технологій, завідувач кафедри обліку
та аудиту

Захист кваліфікаційної роботи відбудеться 9 грудня 2019 року о 9:00 год, на засіданні державної атестаційної комісії в Одеському національному економічному університеті за адресою: 65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8, ауд. 202

З кваліфікаційною роботою можна ознайомитися на кафедрі загальної економічної теорії та економічної політики Одеського національного економічного університету за адресою: 65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8, ауд. 214

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність даної теми пояснюється тим, що незважаючи на головне завдання економічної політики, економічне зростання – можливо забезпечити ліше на основі прогресивних технологічних змін у матеріальних основ виробництва.

Щоб зрозуміти, як здійснюється ця мета, важливо виявити та зрозуміти внутрішній механізм збільшення виробництва економічних благ в масштабі країни та забезпечення промисловості новітніми факторами виробництва і інноваціями. Однак темпи економічного зростання, його якість та інші показники залежать не тільки від потенціалу національного господарства, але і в значній мірі від зовнішньоекономічних і зовнішньополітичних чинників.

Об'єктом дослідження дипломної роботи - є технологічні уклади, як матеріально-технічна база спроби виробництва.

Предмет дипломної роботи – розвиток матеріально-технічних основ реального сектору виробництва.

Метою роботи є дослідження та взаємозв'язок розвитку технологічних укладів економіки України для забезпечення інвестиційними ресурсами прогресивних змін технологічних укладів.

Виходячи з поставленої мети, завдання роботи: 1) Розглянути особливості та загальну характеристику технологічних укладів; 2) Обґрунтувати економічний зміст та теорії виникнення технологічних укладів, які характеризують комплекс технологічних процесів і визначають фундамент економічного зростання та розвитку країни; 3) Розробити стратегію економічної політики на основі зміни технологічних укладів, яка забезпечує розвиток економіки та підвищення її конкурентоздатності; 4) Визначити який вплив мають фактори «Капітал» та «Праця» на зміну технологічних укладів; Проаналізувати динаміку інвестиційного забезпечення інноваціями у розвинутих країнах; 5) Визначити інвестиційне забезпечення розвитку факторів виробництва та галузі які мають вплив на позитивну динаміку структури економіки і впливають на економічне зростання країни.

У роботі розкривається поняття «економічне зростання та розвиток», «технологічний уклад» та «інвестиції», описуються теорії та моделі технологічних які визначають фундамент економічного зростання, а також стан інвестиційної діяльності на сучасному етапі розвитку людського суспільства і проводиться аналіз економічної ситуації в Україні.

В процесі виконання роботи використовувалися такі методи дослідження: 1) діалектичний метод; 2) сходження від абстрактного до конкретного; 3) вивчення, і аналіз наукової літератури, економічних журналів, монографій і статей; 4) узагальнення вивченої інформації; 5) метод єдності історичного та логічного; 6) порівняння; 7) ілюстрація матеріалу за допомогою графіків, таблиць і статистичних показників.

Практична значимість роботи полягає в можливості її використання для подальшого дослідження і вирішення проблеми інвестиційного забезпечення для зростання і росту економіки України.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаної літератури.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕХНОЛОГІЧНІ УКЛАДИ ЯК ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ» вказує що результативність і ефективність інноваційної діяльності промислового підприємства залежить від багатьох факторів і чинників, проте одним із основоположних є *технологічний розвиток*.

Технологічний розвиток повинен розглядатись як базова складова інноваційного розвитку, тому що ефективність функціонування вітчизняних промислових підприємств в сучасних умовах неможливе без застосування прогресивних технологій, новітньої техніки та інноваційної організації ведення бізнесу. Постійний техніко-технологічний розвиток підприємства забезпечить його високі конкурентні переваги на ринку та дозволить ефективно здійснювати виробничу діяльність.

З цього процесу виокремили технологію як відносно стабільне поняття. Знаряддя праці як найрухливіша складова продуктивних сил швидко розвиваються та удосконалюються, з'являються нові зразки техніки, але все це відбувається в межах певної технології. Але технологія як визначена послідовність виробничих операцій і процесів з отримання певного продукту має чіткі технологічні межі. Тобто, закладений у ній потенціал, що визначає її можливості та зумовлює перехід до більш досконаліших технологічних процесів.

З часом наявна технологія вичерпувалась, виявляючи неспроможність до подальшого вдосконалення, а з нею необхідність переходу до нового, більш досконалого технологічного рівня - технологічного стрибка. Процес заміни діючої технології на досконалішу відбувається у часі. Його проміжок, коли наступну технологію ще не розробили або не довели її переваги, назвали *періодом технологічного розриву*.

Ще істотнішим за значенням та більш дієвим засобом у пізнанні науково-технологічного прогресу є поняття «**технологічний уклад**». Уперше цей термін був введений у 1986 році в науковий обіг радянськими економістами Д. С. Львовим і С. Ю. Глазьевим у статті «Теоретичні й прикладні аспекти управління НТП» який визначає, що це комплекс технологічних процесів, які являють собою цілісність, що відтворюється, і охоплюють різні галузі й об'єднання виробництва. Саме це поняття та теорію довів С. Глазьев спираючись на вчення Й. Шумпетера та Н. Д. Кондратьєва, які стали основою у його концепції технологічних укладів. І він зазначає, що життєвий цикл технологічного укладу охоплює 100 років, а період його домінування в розвитку економіки - від 40 до 60 років та скорочується по мірі прискорення НТП, та зазначив п'ять укладів економіки та процес розвитку шостого укладу.

Російський вчений М. Кондратьєв, спираючись на результати здійсненого ним аналізу економік США, Німеччини, Великобританії та

Франції за значний період часу виявив цикли економічної кон'юнктури, які становили в середньому 54 роки ("довгі хвилі" Кондратьєва). Під час кожної такої хвилі спостерігались такі фази: поживавлення виробництва, далі різкий підйом, криза перевиробництва, депресія. Кондратьєв звернув увагу на те, що початок кожної хвилі характеризувався впровадженням у промисловість значних досягнень науки та техніки. Це дало змогу зробити висновки стосовно джерел й направленості економічного розвитку, що знайшло своє відображення у теорії "довгих хвиль" як теорії інноваційного розвитку.

Отже, внесок Кондратьєва в інноваційну теорію полягає у тому, що він, опрацювавши величезний фактичний матеріал, зумів виявити важливу роль інновацій в економічній системі на практиці і окреслив таким чином для майбутніх дослідників предмет для дослідження у рамках теорії інноваційного розвитку. Також проаналізувавши теорії циклічного економічного розвитку, можна зробити висновок, що інноваційному розвитку в цих теоріях відведена ключова роль, а інновації виступають основним фактором економічного зростання. Виявлені в них нерівномірності економічного розвитку стали об'єктом досліджень для теорії інноваційного розвитку промисловості.

Важливий здобуток зробив Шумпетер, бо він перевів категорію "хвилі Кондратьєва" у площину своєї теорії інноваційного розвитку, поєднавши економічні цикли з інноваційною діяльністю. За інноваційної теорії Шумпетера кожен цикл ділився на дві частини: інноваційну - це створення і впровадження нових технологій, і імітаційну - це їх поширення. В теорії Кондратьєва вони відповідають підвищувальній і знижувальній стадіям циклу, проте, якщо порівняти графіки циклів довгих і інноваційних хвиль, то вони не будуть збігатися хронологічно, а так би мовити, трохи зміщені по фазі. Це, ймовірно, пов'язано з інерційністю суспільно-економічних процесів.

Саме тому вчення Й. Шумпетера та Н. Д. Кондратьєва призвели до аналізу своїх робіт і продовженню вчень у С. Глазьева та стали основою у концепції технологічних укладів. Та аналіз сучасних теорій інноваційного розвитку промисловості показав, що в даних теоріях акцент робиться на характеристиці сучасних моделей інноваційного розвитку промисловості, характеризується процес генерування інновацій та їх впровадження у господарське життя, а також постає проблема ресурсного забезпечення інноваційного розвитку промислового виробництва.

Техніко-економічний механізм становлення і зміни технологічних укладів (ТУ) добре продемонстрований в роботах С.Ю. Глазьева *«Можливості та обмеження техніко-економічного розвитку країни в умовах структурних змін в світовій економіці»* і *«Сучасна теорія довгих хвиль»*.

Заміщення технологічних укладів, як правило, вимагає:

- відповідних змін до соціальних і інституційних системах, які не тільки знімають соціальну напруженість, але і сприяють масовому

впровадженню технологій нового ТУ, відповідному йому типу споживання і способу життя;

- у фазі росту нового укладу більшість технологічних ланцюгів попереднього перебудовуються відповідно до його потреб;

- у міру розвитку чергового ТУ створюється новий вид інфраструктури, долає обмеження попереднього;

- здійснюється перехід на нові види енергоносіїв, які закладають основу для становлення наступного технологічного укладу.

На різних етапах життєвого циклу ТУ змінюється характер техніко-економічного розвитку, а у фазі формування нового ТУ існує значна кількість варіантів його базисних технологій. Конкуренція господарюючих суб'єктів, які застосували альтернативні технології, призводить до відбору декількох найбільш ефективних варіантів.

З огляду на дискретно-еволюційний характер (хвилеподібний і циклічний характер) трансформації ТУ і той факт, що в будь-який момент часу в будь-якій країні мають місце фактори різних ТУ, стоїть завдання визначення інтегрального рівня ТУ, якого досягла країна. Поставлена задача може бути вирішена шляхом аналізу структури внутрішнього валового продукту (ВВП) країни.

Результати аналізу показують, що в Україні ж в основному домінує третій і четвертий технологічний уклад на які припадає 58% і 38% продукції відповідно, на п'ятий технологічний уклад припадає лише 4% продукції, виробництво товарів шостого технологічного укладу практично відсутнє (0,1%)(Рис.1).

Рисунок 1

Країна	Частка технологічних укладів у країнах					
	Технологічний уклад					
	I	II	III	IV	V	VI
Україна			С	Б	М	
Росія				Б	С	М
США				М	Б	С
Китай				М	Б	С

Б – більша частка; С – середня частка; М – мала частка обсягу загального виробництва у ВВП

В технологічно розвинутих країнах світу сьогодні домінує виробництво товарів п'ятого технологічний укладу, який передбачає розвиток таких галузей промисловості, як: роботобудування, оптиковолоконна промисловість, електронна промисловість, тощо і з'являються інноваційні підприємства, які впроваджують технології шостого.

Технологічні уклади I–IV притаманні індустріальній технології розвитку машинного виробництва. V-й уклад характеризується більш високим ступенем технологій та спирається на інформацію та знання як нові фактори виробництва. Він є матеріально-технічною основою переходу людства до вищого ступеня цивільного прогресу – постіндустріальної економіки. Частка V-го укладу в Україні складає менш за 5 % від загального

обсягу виробництва, що свідчить про відставання від розвинутих країн на цілу епоху. Якщо й надалі Україна буде намагатися нарощувати експорт товарів нижчих укладів, то їй загрожує ефект «збіднюючого зростання».

Саме тому у більшості країн з розвинутою економікою регулювання і стимулювання інноваційних процесів в основному відбувається через національні дослідницькі програми і різні рівні державної участі. В цілому країни, зацікавлені в своєму розвитку, йдуть по шляху формування відповідної соціально-економічного середовища, і тільки на її основі може виникнути інноваційне середовище та економічне зростання економіки країни.

Отже таким чином, технологічні уклади є невід'ємною складовою інноваційного розвитку економіки як країни в цілому так і окремих підприємств. Нажаль, в Україні не приділяється необхідна увага розвитку вищих технологічних укладів, а на підприємствах, які намагаються впроваджувати інновації, використовуються технологічні уклади нижчих рівнів.

У другому розділі «ІНВЕСТИЦІЇ ЯК РЕСУРС ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗМІН В ЕКОНОМІЦІ» зазначається що у цілому інвестиції визначаються як процес, в ході якого здійснюється перетворення ресурсів у витрати з урахуванням цільових установок інвесторів - отримання доходу (ефекту).

За Законом України у Ст. 1 "Про інвестиційну діяльність" наведено визначення поняття що, *інвестиції* – це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, внаслідок чого якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект.

Головна мета інвестиційного процесу – це вкладення капіталу в найпривабливіші об'єкти з метою отримання максимального прибутку або досягнення соціального, або якогось іншого корисного для інвестора ефекту. Тому сьогодні багатьом дослідникам інвестиційний процес представляється у вигляді нерозривної єдності функціонування фінансових, трудових, матеріально-технічних і інноваційних ресурсів.

Капітал не просто один з факторів виробництва, а важлива рушійна сила економічного розвитку. В сучасних умовах рух капіталу відбувається відповідно до відтворювальних процесів і має власну систему мотивації і умов, що в результаті і відображається на зміні економічного стану країни. Наприклад, створення робочих місць викликає зростання потреби в робочій силі, але з цього не випливає, що за умовами демографічних обмежень процес створення робочих місць зупиняється, а отже, зменшується інвестиційна активність в економіці.

За певного технологічного укладу виникають проблеми ефективного накопичення капіталу в країні, які можуть бути вирішені або на основі НТП, або шляхом вивезення фінансових коштів з країни. Тому інвестиційну політику бізнесу і держави слід розглядати, перш за все, як основу для створення можливостей подальшого розвитку процесу ефективного накопичення капіталу в країні. Таким чином, тільки прагнення до збереження і примноження капіталу може розглядатися в якості основної рушійної сили інвестиційного розвитку.

Також важлив вплив мають інновації які відіграють значну роль в економічному зростанні країни, і так чи інакше впливають на підвищення продуктивності праці, ефективність вкладеного капіталу та конкурентоспроможність. Завдяки впровадженню інновацій країни мають конкурентні переваги, тобто досягнувши на національному рівні інноваційної конкурентоспроможності, це дозволить їм бути учасником у формуванні світової економічної системи. Але, якщо країна нездатна здійснювати інноваційну діяльність, то їй загрожує ризик опинитися на позиціях аутсайдера, адже це згодом може призвести до обмеження можливостей розвитку та використання наявного потенціалу. Шляхами підвищення конкурентоспроможності є зниження ціни і підвищення якості. Єдиний шлях розв'язання цього завдання постійне впровадження інновацій.

Проблеми, що стримують розвиток інноваційних процесів в Україні:

- відсутність науково-методологічної бази формування інноваційної системи;
- відсутність системності у здійснюваних державою заходах щодо реалізації інноваційного потенціалу національної економіки;
- державне управління інноваційною діяльністю здійснюється без чітко сформульованої стратегії науково-технологічного та інноваційного розвитку, інтегралу її реалізації, послідовної та виваженої зовнішньої та внутрішньої економічної політики;

- відсутність дієвої системи пріоритетів розвитку науково-технологічної сфери;

- неефективне використання наявних фінансових та інвестиційних ресурсів для реалізації державної науково-технічної та інноваційної політики;

- повільне формування в Україні сучасного і масштабного ринку інноваційної продукції, інфраструктури інноваційної діяльності

Бо саме зараз ефективність використання та динамізм розвитку інноваційної сфери перетворилися у вирішальний чинник забезпечення конкурентоспроможності економіки та значною мірою визначають місце кожної країни у світі. В Україні є чимало проблем, що не дає можливості їй ефективно використовувати інноваційний потенціал: низький рівень фінансового забезпечення інноваційної сфери; нерівномірний розподіл інновацій по регіонах; неефективне використання наявного наукового потенціалу; відсутність належної бази та відповідності міжнародним стандартам правового захисту інтелектуальної власності.

Інновації та конкурентоспроможність взаємопов'язані. Частка інновацій у формуванні загального індексу конкурентоспроможності країн становить від 1/3 до 1/2. Чим ближче країна до того, щоб увійти до числа основних інноваторів, або досягти інноваційної стадії розвитку, тим більша перевага в забезпеченні конкурентоспроможності належними інноваціями. Тому, інновації та рівень інноваційної активності, є найпрогресивнішим фактором, що впливає на конкурентоспроможність національної економіки. Перевагу в конкурентній боротьбі отримують саме ті учасники ринку, які займають активну позицію у використанні інновацій.

У зв'язку з останніми подіями в Україні, то її конкурентоспроможність національної економіки знижується, бо має вона підвищену політичну та економічну нестабільність, надзвичайно високі ризики господарської діяльності та несприятливий інвестиційний клімат. Необхідною умовою для появи перспектив підвищення конкурентоспроможності за рахунок інноваційного розвитку має стати відновлення миру і державного контролю над східними регіонами України і Кримом. Підвищенню рівня конкурентоспроможності української економіки є такі умови: попит на науку має формуватися на загальнодержавному рівні; краще фінансування науки; фінансова підтримка інноваційних проектів; політичні інструменти

підтримки інновацій; підвищення національної безпеки країни; залучення іноземних інвесторів; вдосконалення правової системи щодо інноваційної діяльності.

У третьому розділі «*РОЗВИТОК ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА У ПРОЦЕСІ ЗМІНИ ТЕХНОЛОГІЧНИХ УКЛАДІВ*»

Капітал за визначенням класичної економіки — один із факторів виробництва, усе те, що використовується для виробництва, але безпосередньо не споживається в ньому (за винятком повільної амортизації). На відміну від іншого фактора виробництва, землі й природних ресурсів, капітал складається з раніше виробленого продукту. Терміном капітал стали називати у період становлення капіталізму, гроші, що їх підприємці вкладали в розвиток свого виробництва з метою отримання прибутку.

Тому капітал, передусім, є інвестиційним та виробничим ресурсом — фактором виробництва. Рівень дохідності капіталу визначатиметься формами та пропорціями його авансування у різні види активів підприємства. Вибір найбільш вдалих активів з позицій використання капіталу пов'язаний з оцінкою їх інвестиційної привабливості. У даному випадку акцентується на перетворенні капіталу з ресурсу інвестиційного на ресурс виробничий, а на окрему увагу заслуговує думка про залежність ефективності його використання від пропорцій авансування у ті чи інші активи.

На стадії *першої волни* (1785-1835 рр.) — відбувався розвиток нових технологій у текстильній промисловості, та використання енергії води — саме **Земля**, як фактор поступово втрачав свою роль а на зміну прийшов фактор **Капітал**, і саме цьому етапі фактор «**Праця**» мав дуже вагомий зміст.

На *стадії другої волни* (1830-1890 рр.) — прискорений розвиток транспорту (будування залізничних доріг, парове судноходство), виникнення механічного виробництва в усіх галузях на основі парового двигуна — **Капітал** був основним фактором виробництва, але і фактор «**Праця**» продовжує грати важливу роль.

Також на стадії *третьої волни* (1890-1940 рр.) — використання в промисловому виробництві електричної енергії, розвиток важкого машинобудування та електро-технічної промисловості на основі застосування сталюного проката. Також впровадження радіозв'язку та телеграфа та винахід автомобіля — усе завдяки також через те що фактор **Капітал** продовжував зберігати лідируючі позиції, однак фактор «**Праця**» вже менший має вплив.

На стадії *чотвертої волни* (1930-1990 рр.) — подальший розвиток енергетики із використанням нафти та нафтяних продуктів, газу, засобів зв'язку та нових синтетичних матеріалів. Ера масового виробництва автомобілів, тракторів, самолітів та масове виробництво на заснови конвеєрних технологій — мають домінацію фактори **Капітал** та **Підприємництво**, однак фактор Земля знову став преобладати, і почалося формування фактору **Знання** на зміну фактору **Праця**.

І також на *п'ятій стадії* (1985- теперішній час) — дослідження в області мікроелектроніки, інформатики, біотехнології, генна інженерія, нові види енергії матеріалів та освоєння космічного та супутникового простору —

лідують фактори **Капітал** та **Знання** і важливу роль відіграє **Підприємництво**.

Саме тому для оцінення якісних і кількісних змін у країні потрібно оцінити фондоозброєність, сільське господарство та машинобудування, а також кількість працюючих осіб, а й кількість вчених та осіб із вищою освітою.

Тому для досягнення соціально-економічного розвитку в Україні потрібно зростання обсягів ВВП необхідно використання ресурсів, тобто факторів виробництва. Усі виробничі ресурси кожної країни у певний період часу обмежені, через те що вони мають кількісну і якісну визначеність, саме як головні попередні розглянуті фактори «Капітал» та «Праця».

Завдяки розвитку і впливу часу зростання ролі НТП у здійсненні економічного зростання призвело до невід'ємного фактору впливу. У цей час економічне зростання на базі НТП обіцяло настільки високі доходи, що великий бізнес пішов на такий ризик. В результаті економічне зростання значно підвищило рівень добробуту населення розвинених індустріальних країн. Тому, характеризуючи сьогодні розвиток ринкового господарства, прийнято вказувати на його перехід до нової якості економічного зростання.

Це означає, що економічне зростання здійснюється головним чином за рахунок впровадження НТП, застосування комп'ютерних, наукомістких та ресурсозберігаючих технологій.

Тому аналізуючи дані інших країн можливо зрозуміти, що машинобудування має велике значення для зміцнення економіки України і становлення її як незалежної високорозвиненої держави. “Економічне диво” ФРН, Японії, Південної Кореї та інших держав починалося з розвитку найсучасніших його галузей. Машинобудування є однією з провідних ланок важкої промисловості. Створюючи найбільш активну частину основних виробничих фондів (знаряддя праці), машинобудівна промисловість істотно впливає на темпи і напрями науково-технічного прогресу в різних галузях народного господарства, зростання продуктивності праці, інші економічні показники, які визначають ефективність розвитку суспільного виробництва.

Показники розвитку машинобудування України

Показники	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Обсяг реалізованої продукції, млн. грн.	68 730,6	98 339,9	121 780,4	85 883	116 348,5
Вартість основних засобів, млн. грн.	62 285	89 678	99 243	192 521	229 128
Ступінь зносу основних засобів, %	63,2	68,9	66,3	82,6	84,3
Середньорічна кількість найманих працівників, тис. осіб	740	710	687	579	578
Середньомісячна номінальна заробітна плата працівників, грн.	1 060	+1 389	1 789	1 709	+2 262
Експорт продукції, млн. дол.	5 411,6	8 281,3	10 662,4	6 610,7	8 932,8
Імпорт, млн. дол.	3 020,5	18 788,3	25 471,2	8 420	11 831,2
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	3 653	5 340	6 189	3 564	4 400

В перспективі машинобудівна галузь повинна посісти більш важливе місце і в структурі промисловості, і у формуванні експорту України. Необхідно провести модернізацію машинобудівних заводів, їх технічне переоснащення з використанням сучасних технологій, розширити

асортимент, налагодити виробництво високоефективних машин та їх систем для всіх галузей і сфер народного господарства, приладів і апаратів, швидкісної електронно-обчислювальної техніки нових поколінь, виробництва систем зв'язку, засобів управління, автоматизації. За рахунок цього значно підвищиться конкурентоспроможність продукції галузі.

Але для досягнення мети розвитку дуже затратних та наукомістких виробництв - необхідно також сформувати інвестиційну стратегію, у якій обов'язково треба мати на увазі, що інвестиційна діяльність є головним механізмом впровадження технологічних нововведень, що забезпечують зростання конкурентної позиції підприємств машинобудування, ІТ-підприємств та наукомістких галузей промисловості на ринку. Тому реалізація спільних цілей стратегічного розвитку підприємства значною мірою залежить від того, наскільки його інвестиційна стратегія відбиває досягнуті результати технологічного прогресу і адаптована до швидкого використання нових його результатів.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження отримані наступні висновки: по-перше, динамічний вплив на становище суспільства відчувається зараз у розвинених країнах під дією змін у технологіях, саме тому лише активне використання результатів інноваційної діяльності та новітніх технологій може стати значним каталізатором економічного зростання і значно підвищити рівень конкурентоспроможності підприємств та економіки країни. І дієвим засобом у пізнанні науково-технологічного прогресу є «технологічний уклад» який визначає, що це комплекс технологічних процесів, які являють собою цілісність, що відтворюється, і охоплюють різні галузі й об'єднання виробництва. Саме це поняття та теорію довів С. Глазьев спираючись на вчення Й. Шумпетера та Н. Д. Кондратьєва, які стали основою у його концепції технологічних укладів.

І для переходу до нового технологічного укладу потрібно залучити відповідні зміни у соціальних і інституційних системах, які не тільки знімають соціальну напруженість, але і сприяють масовому впровадженню технологій нового ТУ, відповідному йому типу споживання і способу життя; також у фазі росту нового укладу потрібно більшість технологічних ланцюгів попереднього перебудувати відповідно до його потреб; у міру розвитку чергового ТУ створюється новий вид інфраструктури, який повинен долати обмеження попереднього; і необхідно здійснювати перехід на нові види енергоносіїв, які закладають основу для становлення наступного технологічного укладу.

По-друге, інновації відіграють значну роль в економічному зростанні країни, які так чи інакше впливають на підвищення продуктивності праці, ефективність вкладеного капіталу та конкурентоспроможність. Завдяки впровадженню інновацій країни мають конкурентні переваги, тобто досягнувши на національному рівні інноваційної конкурентоспроможності, це дозволить їм бути учасником у формуванні світової економічної системи. Але, якщо країна нездатна здійснювати інноваційну діяльність, то їй загрожує ризик опинитися на позиціях аутсайдера, адже це згодом може призвести до обмеження можливостей розвитку та використання наявного потенціалу. Шляхами підвищення конкурентоспроможності є зниження ціни і підвищення якості. Єдиний шлях розв'язання цього завдання постійне впровадження інновацій.

У зв'язку з останніми подіями в Україні, то її конкурентоспроможність національної економіки знижується, бо має вона підвищену політичну та економічну нестабільність, надзвичайно високі ризики господарської діяльності та несприятливий інвестиційний клімат. Необхідною умовою для появи перспектив підвищення конкурентоспроможності за рахунок інноваційного розвитку має стати відновлення миру і державного контролю над східними регіонами України і Кримом. Підвищенню рівня

конкурентоспроможності української економіки є такі умови: попит на науку має формуватися на загальнодержавному рівні; краще фінансування науки; фінансова підтримка інноваційних проектів; політичні інструменти підтримки інновацій; підвищення національної безпеки країни; залучення іноземних інвесторів; вдосконалення правової системи щодо інноваційної діяльності.

Для досягнення соціально-економічного розвитку в Україні потрібно зростання обсягів ВВП та використання ресурсів, тобто факторів виробництва. Усі виробничі ресурси кожної країни у певний період часу обмежені, через те що вони мають кількісну і якісну визначеність, саме як головні фактори «*Капітал*» та «*Праця*» що вплинули на розвиток технологічних укладів і їх формування.

Але нажаль зараз в Україні теперішня відтворювальна структура промисловості, оцінена за технологічними укладами, не відповідає вимогам часу. Пануючий сьогодні в розвинутих країнах 5-й технологічний уклад в промисловості України не перевищує п'яти відсотків обсягів виробництва. Передові країни, дивлячись у майбутнє, вже розгортають передумови для експансії виробництв 6-го укладу, де ключовим фактором є біотехнології. В Україні частка таких виробництв мізерна.

Це означає, що економічне зростання здійснюється головним чином за рахунок впровадження НТП, застосування комп'ютерних, наукомістких та ресурсозберігаючих технологій.

Але для досягнення мети розвитку дуже затратних та наукомістких виробництв - необхідно також сформулювати інвестиційну стратегію, у якій обов'язково треба мати на увазі, що інвестиційна діяльність є головним механізмом впровадження технологічних нововведень, що забезпечують зростання конкурентної позиції підприємств машинобудування, ІТ-підприємств та наукомістких галузей промисловості на ринку.

Найважливішою умовою ефективної реалізації інвестиційної стратегії є зміни організаційної структури управління і інвестиційної культури, що відповідають їй.

Тому потрібно забезпечити: по-перше – це бюджетну сферу в ході сплати податків, не податкових платежів як підприємствами так і населенням, а так само в ході фінансування з бюджету витрат підприємств і громадян; по-друге, фінансовий ринок шляхом залучення додаткових грошових коштів за допомогою випуску цінних паперів, отримання банківських кредитів, відсотків, дивідендів; по-третє, це те що потрібно забезпечити через страховий ринок сплату страхових внесків і отримання страхових винагород.

СПИСОК

опублікованих праць за темою магістерської роботи:

1. Савельєва В. В. Інвестиційне забезпечення економічного зростання в умовах розгортання нової промислової революції // Науковий студентський вісник. Одеський національний економічний університет. Факультет економіки та управління підприємством. – Одеса: ОНЕУ, 2018. – № 29. – Т. II. – С. 10-13.

2. Савельєва В. В. Інвестиційне забезпечення економічного зростання в умовах нового етапу науково-технічного прогресу// Актуальні проблеми розвитку економічної теорії в умовах глобалізації: Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Покританівські читання» – Одеса : ОНЕУ, 2019. – С. 65-68.

АНОТАЦІЯ

Савельєва Вікторія Віталіївна «Інвестиційне забезпечення економічного зростання та розвитку в умовах сучасної економіки України»

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 051 «Економіка», за магістерською програмою професійного спрямування «Теорії та моделі управління економікою» студентки 6 курсу факультету Економіки та управління підприємством Одеського національного економічного університету

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків та списку використаних джерел.

У роботі розглядаються зміст та теорії виникнення технологічних укладів, які характеризують комплекс технологічних процесів, що визначають фундамент економічного зростання та розвитку країни. Розроблено стратегію економічної політики на основі зміни технологічних укладів, що забезпечує розвиток економіки та підвищення її конкурентоздатності. Визначено інвестиційне забезпечення розвитку факторів виробництва та галузі які мають вплив на позитивну динаміку структури економіки.

Проаналізовано обсяг і динаміку прямих іноземних інвестицій та рівня ВВП на душу населення, а також показники як фондоозброєність, промисловість, сільське господарство та кількість зайнятих осіб з вищою освітою, з метою розуміння необхідності як і кількісного, так і якісного зростання економіки. Застосовуючи представлені статистичні показники машинобудування, високотехнологічних та наукоємних галузей у порівнянні з іншими країнами світу за для розуміння стратегічного напрямку руху України для досягнення економічного росту та розвитку. Зроблено теоретичні узагальнення на основі застосування і опрацювання наукової літератури, статистичного та аналітичного матеріалу.

Ключові слова: економічне зростання та розвиток, технологічний уклад, інвестиції, інвестиційна діяльність, інновації.

ANNOTATION

Savelieva Viktoriia Vitaliivna « Investment providing for the economic growth and development in the modern economy of Ukraine»

Qualification work for the master's degree in Economics, specialty 051, under the master's professional orientation program «Theories and models of economic management». – Odessa National University of Economics. – Odessa, 2019.

The qualifying work consists of an introduction, 3 chapters, conclusions and list of references.

The qualifying work considers the composition and theories of the emergence technological ways, which are characterized the complex of technological processes and indicated the foundation of the country's economic growth and development. An economic policy strategy has been developed on the basis of the technological structure changes, which are ensured the development of the economy and increase the competitiveness. The investment security is defined the growth of production factors and industries which are included the positive impact on the positive dynamics of the economy structure.

The volume and dynamics of FDI and GDP per capita are analyzed, as well as the indicators of stockpiles, industry, agriculture and the number of employed persons with higher education, in order to understand the necessity for the quantitative and qualitative economic growth. Applying the presented statistics of mechanical engineering, high-tech industries in comparison with other countries of the world for understanding the strategic direction of the Ukrainian movement to achieve economic growth and development. Theoretical generalizations are made on the basis of application and processing of scientific literature, statistical and analytical material.

Keywords: economic growth and development, technological way, investments, investment activity, innovation.